Farmaci #10 2022

VACCINATION

Sårbare lades i stikken

Kun få apoteker har i år lov at vaccinere borgere i målgruppen for gratis vaccination

10

SAMARBEJDE
Apotek hjælper hospice med medicinhåndtering

SIDE 20

NYT KURSUS
Farmaceuter skal klædes på til at søge bevilling

SIDE 16

apotek Danmarks Apotekerforening

Apotekets ønsker jer alle en glædelig jul og et godt nytår!

Velkendte klassikere, effektive problemløsere, unikke nyheder og jeres faglige opbakning gør en forskel for apotekets kunder hver eneste dag.

Tak for et fantastisk år! Vi glæder os til sammen med jer at gøre det mindst lige så godt i året, der kommer.

apotekets

VIDEN TIL FORSKEL

INDHOLD

5 Leder
Sårbare borgere må gå forgæves efter vaccination

6 Nyheder

8 Medieklip

10 FOKUS
Regionale forskelle i vaccinationsudrulning

16
Ny indsats: flere farmaceuter skal søge bevilling

20
SAMARBEJDE
Apotek hjælper hospice med medicinhåndtering

26
LEDELSE
Individuelle samtaleforløb skal styrke trivsel

28
TJEK PÅ INHALATION
Sundhedsydelse giver værdi for patienter med lungesygdomme

30
Ny Viden

33
RUNDT OM
Benzodiazepiner

32
NAVNE
Farmakonom nomineret til årets uddannelsesmentor

33
NAVNE
Ny apoteker på Aalborg Løve Apotek

34 APOTEKERLAND

Borgerne er dødfrustrerede og uforstående over for, at de ikke kan få deres vaccine hos os

Peter Merrild, apoteker
på Vejen og Egtved apoteker

Læs mere side 10

20

SAMARBEJDE PÅ TVÆRS
Farmaceut Aileen Lind fra **Vojens Apotek** kommer to gange om ugen og hjælper personalet på HospiceSønderjylland med at håndtere de indlagtes medicin. Det giver tryghed og øger medicinsikkerheden.

Foto: Maria Tuxen Hedegaard

GALIEVE

Natriumalginat, Natriumhydrogencarbonat & Calciumcarbonat

SET PÅ TV

REFLUKS OG DETS SYMPTOMER[1]

Sure Opstød | Halsbrand | Fordøjelsesbesvær

DE SENESTE KLINISKE VEJLEDNINGER MOD REFLUKS ANBEFALER:

MILDE / SPORADISKE SYMPTOMER

Alginater kan være velegnede til symptomlindring hos patienter med lette refluks og relaterede symptomer som monoterapi.[2,3]

Galieve danner et beskyttende lag oven på maveindholdet for effektivt at forhindre refluks og dets symptomer.[4]

SVÆRE / HYPPIGE SYMPTOMER

Alginat kan bruges i kombination med PPI-behandling som supplement ved fortsatte symptomer på trods af daglig PPI[2,3]

FORSTÅ GALIEVES EFFEKTIVE VIRKNINGSMEKANISME OG MULIGHEDER

GALIEVE KAN ANVENDES AF VOKSNE OG BØRN OVER 12 ÅR[4]

Kan anvendes af gravide*
Ikke tilsat aluminium

HURTIG OG EFFEKTIV SYMPTOMATISK BEHANDLING AF HALSBRAND, SURE OPSTØD OG FORDØJELSESBESVÆR[4]

4H

Hurtig lindring
Langvaring effekt i op til 4 timer**

Kan bruges i kombination med syrehæmmende behandling (fx PPI'er)[2-3, 5-7]

VEJLED DINE KUNDER TIL EN BEHANDLING BASERET PÅ DERES SYMPTOMER OG BEHOV

*Hvis det er klinisk berettiget **Galieve Forte og Galieve Cool Mint

Referencer: 1. Lægehåndbogen, D. (n.d.). Gastroøsofageal reflukssygdom S. Schulze, C. Gerlach Øgard, & B. Lühr Hansen, Eds.). Retrieved March 12, 2021, from https://www.sundhed.dk; **2.** Dansk Selskab for Almen Praksis (DSAM). (2021). Dyspepsi og gastroøsofagealrefluksygdom hos voksne Udredning og behandling (Klinisk vejledning for almen praksis, 2. udgave, 1. oplag 2021). Hentet fra https://vejledninger.dsam.dk/media/files/23/dyspepsi-2021-vejledning.pdf ; **3.** Dansk Selskab for Gastroenterology og Hepatology (DSGH). (2021). Gastroøsofageal reflukssygdom: Diagnostik og behandling (DSGH GERD Guideline 2021). Hentet fra https://dsgh.dk/index.php/ovre-gi/gastrooesofageal-refluksygd om-diagnostik-behandling; **4.** Produktresumér Galieve Cool Mint Oral Suspension, Galieve Peppermint tyggetabletter, Galieve Forte Oral Suspension i brev, 12.05.2021. pkt 4.1, 4.2, 4.6, 5.1 **5.** Lødrup A, Reimer C & Bytzer P, Scandinavian Journal of Gastroenterology, 2014; 49(9), 1044-1050. **6.** Manabe N, Haruma K, Ito M, Takahashi N, Takasugi H, Wada Y, Nakata H, Katoh T, Miyamoto M, Tanaka S. Dis Esophagus. 2012 Jul;25(5):373-80; **7.** Pouchain D, Bigard MA, Liard F, Childs M, Decaudin A, McVey D. Gaviscon® vs. omeprazole in symptomatic treatment of moderate gastroesophageal reflux. a direct comparative randomised trial. BMC Gastroenterol. 2012 Feb 23;12:18

Galieve Cool Mint, oral suspension; Galieve Peppermint, tyggetablet; Galieve Forte, oral suspension i brev (natriumalginat, natriumhydrogencarbonat, calciumcarbonat) **INDIKATIONER:** Galieve Cool Mint, oral suspension; Galieve Peppermint, tyggetablet: Lægemiddel til behandling af symptomer på gastro-oesophageal reflux såsom sure opstød, halsbrand og fordøjelsesbesvær (relateret til refluks), fx efter et måltid, under graviditet eller hos patienter med symptomer relateret til refluksøsofagitis. Galieve Forte, oral suspension i brev: Lægemiddel til behandling af symptomer på gastro-oesophageal reflux såsom sure opstød, halsbrand og fordøjelsesbesvær (relateret til refluks), fx efter et måltid eller under graviditet. **DOSERING:** Oral administration. Voksne og børn over 12 år: 10-20 ml / 2-4 tabletter / 1-2 breve efter et måltid og ved sengetid (op til fire gange dagligt). Tyggetabletterne skal tygges grundigt før de synkes. Børn under 12 år: Bør kun anvendes efter lægens anvisning. **KONTRAINDIKATIONER:** Overfølsomhed over for de aktive stoffer eller et eller flere af hjælpestofferne. **FORSIGTIGHEDSREGLER:** 2 tabletter indeholder 126,5 mg (5,5 mmol) natrium, Cool mint 10 ml oral suspension indeholder 143 mg (6,2 mmol) natrium og Galieve Forte 10 ml oral suspension indeholder 127,88 mg (5,56mmol) natrium. Dette bør tages i betragtning, såfremt en diæt med særligt begrænset natriumindtag anbefales. 2 tabletter / Galieve cool mint 10 ml oral suspension indeholder 160 mg (1,6 mmol) calciumcarbonat. Galieve forte indeholder 130 mg (3,25 mmol) calcium. Specielle hensyn skal tages hos patienter med hypercalcæmi, nephrocalcinose og tilbagevendende calciumindeholdende nyresten. Oral suspension: Indeholder methylparahydroxybezoat (E218) og propylparahydroxybenzoat (E216), som kan give allergiske reaktioner (kan optræde efter behandlingen). Tyggetablet: Indeholder aspartam og bør derfor ikke gives til patienter med phenylketonuri. Hvis symptomerne ikke bliver bedre efter syv dage, bør den kliniske indsats tages op til revision. **INTERAKTIONER:** Et tidsinterval på 2 timer mellem indtagelse af Galieve og administration af andre lægemidler bør overvejes, især tetracykliner, digoxin, fluorquinolon, jernsalt, ketoconazol, neuroleptika, thyreoideahormoner, penicillamin, betablokkere (atenolol, metoprolol, propanolol), glukokortikoid, klorokin, estramustin og bisfosfonater (difosfonater). **GRAVIDITET OG AMNING:** Kan anvendes under graviditet og amning. **BIVIRKNINGER:** Galieve Cool Mint, oral suspension; Galieve Peppermint, tyggetablet: Respiratoriske reaktioner såsom bronkospasme, allergiske reaktioner såsom urticaria, anafylaktiske eller anafylaktoide reaktioner. Galieve Forte, oral suspension i brev: Respiratoriske reaktioner såsom bronkospasme, allergiske reaktioner såsom urticaria, anafylaktiske eller anafylaktoide reaktioner, abdominalsmerter, syrerefluks, diarré, kvalme, opkastning. OVERDOSERING: Abdominal ubehag og oppustet mave. **UDLEVERING:** HF. Ikke tilskudsberretiget. **PAKNINGSSTØRRELSER:** Oral suspension i flaske: 300 ml, i brev: 12 stk; Tyggetabletter: 24 og 48 stk. **Denne produktinformation er forkortet i forhold til de af Lægemiddelstyrelsen godkendte produktresuméer af 18.05.2021. De fuldstændige produktresuméer kan rekvireres hos markedsføringsindehaveren, Reckitt Benckiser Healthcare (Scandinavia) A/S.**

RB-M-95329

Vi lader de sårbare borgere i stikken

INGEN AF OS KAN LIDE at sende en borger ud af apotekets dør med uforrettet sag. Især ikke, når det drejer sig om en ældre eller sårbar person, som man svigter ved ikke at kunne hjælpe. Men som man kan læse om i beretningerne i dette nummer af Farmaci, har mange af os desværre været nødt til det i den seneste halvanden måned, hvor borgere i tusindvis er mødt op på apoteket i forventning om at kunne få deres vaccinationer – helt som de plejer. På de mange apoteker, hvor vi ikke har haft mulighed for at vaccinere, eller er løbet tør for vacciner, har vi måttet sende folk videre til vaccinationscentrene. De ligger ofte langt væk, hvor transporten udgør en stor forhindring, og hvor det kan være svært at få en tid. Og det er simpelthen ikke godt nok. Især ikke, fordi det ofte er de sårbare og svage borgere, der ser apoteket som en vigtig del af det nære sundhedsvæsen.

På de mange apoteker, hvor vi ikke har haft mulighed for at vaccinere, eller er løbet tør for vacciner, har vi måttet sende folk videre til vaccinationscentrene

Jesper Gulev Larsen,
formand for
Danmarks Apotekerforening

Det skal vi have fortalt myndighederne, som tilsyneladende lever i den vildfarelse, at vaccinationsindsatsen i år er kørt uden problemer. Men det er som sagt ikke vores oplevelse. Og det er bestemt ikke borgernes.

Derfor sætter vi gang i en evaluering, hvor apotekernes erfaringer og oplevelser er vigtige sammen med de mange vidnesbyrd, vi har fået fra fortvivlede og utilfredse borgere rundt om i landet. Vi vil dokumentere de mange problemer, det har skabt for vores sårbare borgere, at de ikke alle steder har kunnet få deres stik på apoteket. Målet er, at vi i næste vaccinationssæson igen får et ensartet tilbud til borgere over hele landet, og at apotekerne bliver en naturlig del af dette tilbud.

Et andet emne, som optager os i øjeblikket, er udfordringerne med at skaffe kvalificeret arbejdskraft til apotekerne. I bestyrelsen har vi sat gang i en bred vifte af initiativer, der skal imødegå problemet fra flere vinkler. To af dem kan du læse om her i bladet.

Det ene skal bane vejen for, at flere farmaceuter motiveres og klædes på til at søge ledige apoteksbevillinger. Skal vi kunne tiltrække dygtige og ambitiøse farmaceuter til sektoren, skal de have gode karrieremuligheder. Derfor arbejder vi både på at stille farmaceuter, der ikke har en apoteksbevilling i forvejen, bedre i udvælgelsesprocessen og at give dem de nødvendige kompetencer til at komme i betragtning. Det sidste gør vi i et nyt stærkt lederudviklingsforløb, som går i gang i slutningen af november.

Det andet initiativ skal hjælpe apotekerne med at styrke arbejdsmiljøet og øge medarbejdernes og deres egen trivsel. Skal vi kunne rekruttere og ikke mindst fastholde medarbejdere, er et godt arbejdsmiljø essentielt. Derfor er alle apotekere er blevet tilbudt et skræddersyet sparringsforløb, hvor de i samtale med en arbejdsmiljørådgiver får værktøjer til at øge trivslen. 58 apotekere har indtil videre taget imod tilbuddet. To af dem kan man møde her i bladet. ●

Lolland Kommune indfører dosispakket medicin som førstevalg

Mangel på arbejdskraft får Lolland Kommune til at indføre dosisdispenseret medicin som førstevalg i hjemmeplejen. Samtidig øger ordningen, ifølge kommunen, medicinsikkerheden og mindsker medicinspild.

DOSISPAKKET MEDICIN er fremover førstevalget i hjemmeplejen i Lolland Kommune. Det har kommunens Ældre-, Omsorgs- og Sundhedsudvalg for nylig besluttet. Alle borgere i hjemmeplejen, som i dag får doseret medicin af hjemmeplejens personale, vil således fremover modtage medicinen dispenseret i små poser fra apoteket, medmindre kommunen eller den praktiserende læge vurderer det uhensigtsmæssigt.

Ordningen har, ifølge udvalget, en række fordele. Det er mere patientsikkert, da risikoen for fejl er langt mindre, når medicinen doseres maskinelt, og så er den enkelte mindre afhængig af kommunens personale.

Desuden har Lolland Kommune mange ubesatte stillinger på ældre- og sundhedsområdet, og man kigger derfor nu ind i nye løsninger på, hvordan man kan løse opgaverne på en god måde med færre hænder. Det fremgår af det brev, som kommunen har sendt til de borgere, som er omfattet af den nye ordning.

I brevet understreger kommunen i øvrigt, at man som borger også fremover får hjælp til indtagelse af medicin, hvis man har behov for det. Det er alene selve dispenseringen, som apoteket tager sig af.

Ordningen bliver udgiftsneutral for borgerne.

Flere apoteker med i DD2-projekt

DD2-projektet under Steno Diabetes Center Odense, hvor apotekere fra Sønderborg og Aabenraa siden august 2021 har rekrutteret borgere med nydiagnosticeret type 2-diabetes, udvides nu til at omfatte apoteker i Sundhedsklynge Lillebælt. Indtil videre har fem apotekere tilmeldt sig.

Der er tilsvarende planer om at udvide med apoteker, der kan henvise patienter til blodprøver på Svendborg Sygehus.

Apotekerne rekrutterer, indhenter samtykke, måler puls, talje- og hoftemål, vægt og højde og tager dialogen om motion og alkoholforbrug. Patienterne henvises til blodprøvetagning på Kolding Sygehus. Apoteket honoreres for ydelsen.

DD2 (Dansk center for strategisk forskning i type 2- diabetes) har til formål at skabe bro mellem forskning og behandling. De sker gennem indsamling af viden og data om type 2-diabetes til brug for forskningen. Indsamlet data fra læger, kommuner og apoteker i dette projekt anvendes til at målrette behandlingen, mindske risikoen for følgesygdomme og forbedre livskvaliteten for patienterne.

Svenske apoteker tester nye sundhedsydelser

I Sverige har 150 apoteker siden marts i år afprøvet en ny inhalationsydelse til patienter med KOL eller astma. I alt nåede apotekerne at gennemføre 7.905 vejledninger.

Afprøvningen viste, at næsten halvdelen af patienterne havde brug for korrektioner til inhalation eller håndtering af device, og i de tilfælde måtte apoteksfarmaceuterne hjælpe med at rette fejlene, så patienterne kunne få den optimale effekt af inhalationsmedicinen.

Næste trin er et forsøg med medicinsamtaler, som påbegyndes i november. Samtalen vil kun blive tilbudt patienter, som skal begynde at tage statiner mod forhøjet kolesterol. Umiddelbart ligner ydelsen den danske medicinsamtale, som består af to samtaler med nogle ugers mellemrum. Målet er at få 1.500 patienter igennem frem til sommer.

Den danske og den norske apotekerforening har bidraget med sparring til projektet, som gennemføres i samarbejde mellem myndighederne og den svenske apotekerforening. Det treårige projekt skal afrapporteres endeligt til den svenske regering i marts 2024.

Jobportalen bliver bedre og billigere

Jobportalen på Apotekskarriere.dk er blevet både bedre og billigere. Et nyt samarbejde med Jobindeks betyder, at annoncer, der slås op på jobportalen, automatisk vises på Jobindeks også, uden at man behøver gøre ekstra. Desuden falder prisen med knap 1.000 kr., så det nu koster 2.999 kr. at annoncere en ledig stilling på portalen. Inden for kort tid vil der i øvrigt blive mulighed for, at man kan annoncere efter studerende uden beregning.

Seponerede recepter bliver automatisk slettet i FMK

Nu bliver alle recepter automatisk slettet i FMK, så snart behandlingen er seponeret. Det er godt for patientsikkerheden, da patienterne ikke kommer til at købe medicin, hvor behandlingen er ophørt. Og det letter apotekets rådgivning, når man ikke behøver være i tvivl om, hvorvidt patienten fortsat skal tage et lægemiddel.

Den automatiske sletning af recepten har længe været et ønske fra læger, sygehuse og apoteker. Hidtil har det krævet en aktiv handling fra lægen at slette recepten i FMK, og det har været besværligt – ikke mindst i de tilfælde, hvor det eksempelvis er en sygeplejerske, der har omlagt en behandling.

Den automatiske sletning trådte i kraft 1. oktober, og den gælder ikke aktive ordinationer og recepter.

det fælles medicinkort

LEDER:

BURDE HAVE HAFT MULIGHED FOR VACCINE HOS LÆGE ELLER PÅ APOTEKET

Sundhedsstyrelsen har desværre lagt op til, at det er vaccinationscentre styret af regionerne, som skal tilbyde de fleste vaccinationer. I Syd-og Sønderjylland er der permanente centre i Vejle, Kolding, Esbjerg, Sønderborg og Aabenraa, hvilket er godt for borgerne i disse byer. Men andre borgere har lang transporttid. Disse borgere burde i stedet have mulighed for at blive vaccineret på det lokale apotek eller hos deres praktiserende læge.

Uddrag af leder i JydskeVestkysten 7. oktober 2022

Det er især en stor frustration for ældre borgere i yderområderne, som ikke er så mobile, at de bliver henvist til et vaccinationscenter for at blive vaccineret. Det ligger nemlig sjældent tæt på deres bopæl

Jesper Gulev Larsen,
formand for Apotekerforeningen,
Ritzaus Bureau, den 11. oktober 2022

Sundhedsfaglig kampagne om **søvn** har også kørt på Apoteket.dk

DEBATINDLÆG

Da jeg prøvede at bestille tid, fik jeg forslag om et vaccinationscenter i Bagsværd! Jeg bor altså i Køge midtby! Men alle andre tider inden for den tidshorisont, der ligger i systemet, var optaget.

Debatindlæg af Jens Nyborg, bragt i **Dagbladet Køge** *den 14. oktober 2022*

JydskeVestkysten

Lille vaccinationslokale årsag til kø

I Varde Kommune tilbyder Region Syddanmark vaccination i et lokale, der kun er cirka 30 kvadratmeter. Derfor er der kun to personer til at vaccinere og ikke de tre, der ellers var hyret til opgaven den torsdag, hvor man tilbød vaccination: "Køen var overraskende lang, og medarbejderne var synligt frustrerede over pladsforholdene eller mangel på samme. Så i stedet for 20-25 minutter tog det samlet en time," skrev en irriteret journalist, da han efter meget besvær havde fået sin vaccination mod COVID-19.

JydskeVestkysten Billund, den 14. oktober 2022

Frigør potentialet i dit apotek

Den digitale forbruger er her. Lad BD Rowa Technologies støtte dig i overgangen til den digitale apoteksverden.

Fordelene ved automatisering er enorme.

Lever omkostningseffektive recepttjenester med Rowa Technologies. Øg kapaciteten, frigør kapital der er bundet i varelagre, og reducer spild til næsten ingenting.

Og med Rowa Technologies er der mere endnu. Rowa letter dine første skridt ind i den digitale verden med en netværksporteføljе af produkter: fra automatisering af medicinudlevering til butiksudstillinger- og digitale skærme i butiksvinduet.

Rowa® Vmax
En intelligent løsning til opbevaring og udlevering

Rowa Vmotion®
En fleksibel, interaktiv udstilling til håndkøbsmedicin og selvbetjening

bd.com/rowa

Rowa® Technologies

BD

© 2018 BD. All rights reserved. BD, the BD Logo, Rowa and all other trademarks are property of Becton, Dickinson and Company. Oct-2018, 0000MS08162 iss1

VACCINATION
Apoteker landet over må afvise svage borgere

Apotekerne har på få år etableret sig som en vigtig udbyder af vaccination mod influenza, pneumokok og COVID-19. Sidste år blev **hvert femte influenzavaccinestik** i risikogruppen givet på et apotek, og danskerne har allerede vænnet sig til, at man kan gå ind fra gaden på det lokale apotek og få sin årlige influenzavaccination.

Derfor har det også skabt **frustration** og **forvirring**, at mange apoteker i år ikke har haft mulighed for at tilbyde den gratis vaccination mod influenza til risikogrupperne. Sundhedsministeriet har for første gang lagt opgaven med at organisere indsatsen ud til de fem regioner, og det er faldet helt forskelligt ud. I de fleste regioner har man valgt at lade regionale vaccinationscentre og praktiserende læger stå for opgaven, og ud over i Region Hovedstaden, hvor apotekerne har vaccineret på lige fod med læger og vaccinationscentre, er apotekerne kun i begrænset omfang, eller slet ikke, inddraget i indsatsen.

Flere af de steder, hvor apotekerne har været en del af indsatsen, har der desuden været store udfordringer med svigtende levering af vacciner.

Farmaci har **taget temperaturen** på situationen rundt om i landet og har talt med apotekere fra de fem regioner for at høre, hvordan de har oplevet vaccinationsforløbet.

AF: ANNE-SOPHIE RØMER THOSTRUP OG TRINE GANER
ILLUSTRATION: MORTEN VOIGT

Region Sjælland

BIRGITTE CARLSEN

apoteker på Stege og Vordingborg apoteker

Apotekerne i Region Sjælland har kun i meget begrænset omfang tilbudt gratis influenzavaccination under det offentlige vaccinationsprogram. Regionen har valgt at lade vaccinationscentrene og praktiserende læger tage sig af opgaven.

Dog har fire apoteker, herunder **Stege Apotek** fået lov til at vaccinere. Vaccinerne blev dog først leveret den 1. november. Senere har yderligere to apoteker i Næstved også fået lov til at vaccinere, da vaccinationscenteret i byen har måttet lukke på grund af rotter.

Hvordan har I oplevet vaccinationsforløbet i år?

"Det var virkelig uhensigtsmæssigt, at vi først fik besked om, at vi ikke skulle vaccinere halvanden dag før vaccinationssæsonen gik i gang. Vi havde lavet vagtplaner efter det og gjort vaccinationslokalet klart. Personalet havde taget de test, de skulle for at kunne vaccinere. Ingen havde forudset, at vi ikke skulle vaccinere for influenza."

Hvordan har borgerne reageret på, at de ikke har kunnet få vaccinen hos jer?

Dem, som plejer at få deres vaccine hos os, kom og spurgte, hvornår vi startede med vaccinerne i år. Og så måtte vi sige, at vi endnu ikke vidste hvornår, vi kunne starte, og vi måtte også sige, at vi intet anede om hvorfor, og at vi intet havde hørt endnu. Men så endte det jo med, at vi slet ikke skulle vaccinere."

Hvor ligger det nærmeste vaccinationscenter?

"Det ligger i Vordingborg i et industriområde med dårlig offentlig transport, så det kan godt være svært at komme derhen, hvis man ikke har bil. Og så ligger der en vaccinationscenter i et boligområde i Stege."

Hvordan har det påvirket borgerne?

"Vi har oplevet, at mange ældre har været frustrerede over, at vi ikke kunne vaccinere dem. Især dem, som ikke er vant til at bruge internettet og ikke kan overskue at skulle gå ind og bestille en tid hos vaccinationscenteret. De var jo vant til, at de bare kunne møde op hos os."

Region Syddanmark

PETER MERRILD

apoteker Vejen og Egtved apoteker

I Region Syddanmark har apotekerne fået lov at vaccinere i et begrænset omfang, og regionen har på den måde kunne involvere apotekerne uden at sende vaccinationerne i udbud. De fleste apoteker løb dog hurtigt tør for vacciner. Det var også tilfældet på Vejen Apotek og Egtved Apotek, der fik bevilliget en levering på i alt 1.800 gratis COVID-19-vacciner og influenzavacciner. Vaccinerne blev brugt inden for den første uge i oktober, hvorefter de løb tør.

Hvordan har borgerne reageret på, at I ikke kunne vaccinere flere efter den første uge?
"Borgerne er dødfrustrerede og uforstående overfor, at de ikke kan få deres vaccine hos os. Det værste er, at det rammer de allersvageste, som ender med ikke at blive vaccineret, fordi de ikke kan finde ud af at bruge NemID og bestille en tid i vaccinationscentrene".

Hvad sker der med de borgere, som I må afvise på apoteket?
"Jeg havde en borger, som bor permanent på en campingplads. Han havde fragtet sig hen til apoteket på sin scooter for at få vaccinen, og selvom han egentlig havde ret til en gratis vaccine, måtte jeg afvise ham, fordi vi ikke havde flere. Og jeg måtte fortælle, at han skulle tage til vaccinationscenteret i Kolding. Det betød, at han skulle bestille en tid og finde ud af at købe en busbillet, og det kunne han ikke overskue. Så han sagde, 'at så kunne det også være lige meget'. Her taler vi om folk, som er småt bemidlede og på randen af hjemløshed, og som derfor også er udsatte rent helbredsmæssigt – som tilhører en af de grupper, som måske har allermest brug for vaccinen. Og så ender de med ikke at få den. Det kan jo ikke være rigtigt."

"Vi har også haft flere ældre, som har fået transporteret sig ned til apoteket med deres rollator for at få vaccinen men som må gå forgæves. De kan ikke finde ud af at bestille tid på nettet, så de ender også med at sige, 'at så kommer jeg bare ikke afsted til vaccinationen i år'. Det er ærgerligt, for vi plejer at fange mange, som ellers ikke ville blive vaccineret".

Hvor ligger det nærmeste vaccinationscenter?
"Lægehuset i Egtved har ikke tilbudt at vaccinere, da de ikke har haft resourcer til det, og derfor har borgerne i Egtved og opland omkring 15-20 km. eller mere til det nærmeste vaccinationscenter, som ligger i Kolding."

Har I måttet afvise folk, som kom fra en anden region?
"Ja, jeg havde en kunde, som havde en kæreste i Region Sydjylland, og derfor kom de sammen på vores apotek for at blive vaccineret, men der måtte jeg så afvise den ene, fordi han boede i Region Midtjylland. Det virkede jo helt skørt."

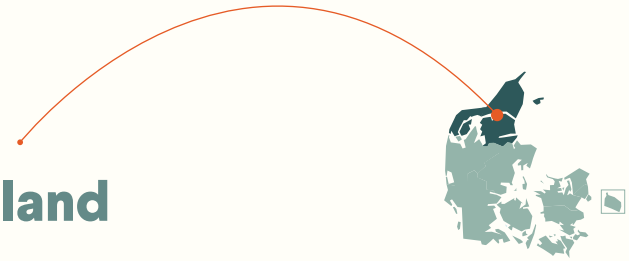

Region Nordjylland

LAIA RIBERA JÄGER

apoteker på Hurup Apotek ved Thy

Region Nordjylland og Region Sjælland valgte at undgå udbud og i stedet klare sig med offentlige vaccinationscentre og almen lægepraksis.

Hvordan har borgerne reageret på, at de ikke har kunnet få deres vaccine på apoteket?
"Vi har fået over 100 henvendelser fra borgere, som har efterspurgt vaccination. Nogle har ringet og andre har henvendt sig i skranken på apoteket. Så vi har måttet skuffe rigtig mange borgere, og det har været en frustrerende situation."

Er det en særlig målgruppe, som har efterspurgt vaccinen hos jer?
"Ja, det er især de ældre. De synes, det har været et rigtig godt tilbud de andre år og kan ikke forstå, hvorfor de ikke også kan få vaccinen hos os i år. De har svært ved at bestille tid over nettet. En dame fortalte mig, at kun sad i kø på telefonen som nr. 247 for at bestille tid i vaccinationscenteret, og det kunne hun jo ikke overskue. Men desværre måtte jeg bare sige til hende, at vi heller ikke kunne hjælpe hende. Vi får stadig mange henvendelser fra borgere, som endnu ikke er vaccineret, og som spørger, om der mon er sket noget nyt, og om vi alligevel er begyndt at vaccinere. Men der må vi skuffe dem."

Hvor ligger det nærmeste vaccinationscenter?
"Der er 30 km. til det nærmeste vaccinationscenter, som ligger i Thisted, så det er en lang tur for de ældre.

Havde I forberedt jer på, at I skulle vaccinere?
"Ja, vi havde uddannet en ny medarbejder til at vaccinere. Nu forsøger vi i stedet at dele de få selvbetalte vaccinationer ud mellem personalet, så hele personalet holder deres uddannelse ved lige og ikke skal tage den helt forfra, hvis de skal vaccinere til næste år".

Region Hovedstaden

JAKOB TJELUM

apoteker på Friheden Apotek i Hvidovre

I Region Hovedstaden har apotekerne vundet et udbud og er således en del af den offentlige vaccinationsindsats. Det gælder også **Friheden Apotek**.

Hvordan har I oplevet vaccinationsforløbet i år?
"Vi er glade for, at vi har fået lov til at vaccinere, men da Friheden Apotek er det eneste apotek, som tilbyder vaccinationer i hele Hvidovre, er det væltet ind med folk, og derfor har vi desværre måttet skuffe en del borgere i døren. Hvidovre lokalavis skrev en historie om, at vi vaccinerede uden tidsbestilling, og det budskab er nået bredt ud. Det har næsten været for overvældende, for der bor alligevel 55.000 borgere i Hvidovre, så vi havde håbet på, at flere ville tage del i at vaccinere i nærområdet omkring Hvidovre."

Har I haft nok vacciner?
"Nej, hver uge har vi konsekvent fået leveret færre vacciner, end vi havde bestilt, så efter en uge uden tidsbestillinger blev vi nødt til at gå over til et system, hvor folk skulle bestille tid, så vi kunne sørge for, at antallet af tider stemte overens med antallet af vacciner, som vi havde til rådighed, og det er selvfølgelig ikke optimalt, da vi lægger vægt på den tilgængelighed, der er i, at folk kan komme ind fra gaden."

Hvor langt er der til nærmeste vaccinationscenter?
"Folk skal til Skovlunde, Hundige eller Nørrebro for at finde det nærmeste center, og hvis man ikke har en bil, er det alligevel lidt af en tur, og det er måske også derfor, der har været så stor efterspørgsel på vaccinerne hos os. Det har da ikke været skægt at skulle henvise de ældre borgere til Nørrebro eller Skovlunde, når de lige har fået sig transporteret ned til os med deres rollator."

Region Midtjylland

LENE JUST JØRGENSEN

apoteker på Bjerringbro og Hammel Frijsenborg apoteker

Regionen sendte opgaven i udbud. Apotekerne bød ind, men en anden aktør vandt opgaven, og apotekerne har derfor ikke kunnet vaccinere som en del af det offentlige vaccinationsprogram.

Hvordan har I oplevet vaccinationsforløbet i år?

"Det har været kaotisk, både for kunderne og for os på apotekerne. Vi har fået rigtig mange henvendelser fra folk, som gerne vil vaccineres, og jeg har i ugerne før og efter vaccinationsstart brugt minimum en fuldtidsstilling på at forklare folk, at vi ikke må vaccinere, og at det er noget, som regionen har bestemt. Det er ærgerligt at skulle afvise kunderne, og det sætter os i et dårligt lys. Vi har jo vaccineret siden efteråret 2019, og kunderne har været ekstremt glade for tilbuddet, fordi det er nemt og tilgængeligt for dem."

Hvordan har borgerne reageret på, at I ikke har kunne vaccinere?

"Folk er blevet skuffede. Det rammer klart de svage borgere, som ikke har bil, og som synes, det er besværligt at transportere sig til vaccinationscentrene. Et lægehus har ringet til os og spurgt, hvornår vi begyndte at vaccinere, fordi alt var kaos hos dem. De er vant til at kunne henvise deres patienter til os, og på den måde blive aflastet. Nu er de løbet tør for vacciner og henviser folk til at blive vaccineret hos os, selv om det koster dem 199 kr. "

Hvor langt er der til nærmeste vaccinationscenter?

"Dem, der bor i Bjerringbro, skal til Viborg, og dem, der bor i Hammel, skal til Randers eller Århus. Så det er da en halv time i bil hver vej."

Er det en bestemt gruppe af borgere, som har henvendt sig til jer?

"Vi har tidligere fanget folk, som måske havde fået en kronisk sygdom for nylig, og derfor var nye i målgruppen. Når de for eksempel kom for at hente deres KOL-medicin på apoteket, gjorde vi dem opmærksomme på, at de havde ret til at få vaccinen mod lungebetændelse, og at vi faktisk kunne give den med det samme. Det var nemt og tilgængeligt. Men KOL-medicin er i forvejen dyr, så derfor er det ikke sikkert, at de har 199 kr. til selv at betale for vaccinen, og KOL-patienter kan jo faktisk dø af en lungebetændelse. Det kan man ikke kalde for patientsikkerhed." ●

GOD MUNDHYGIEJNE

begynder mellem tænderne

CURAPROX

30% plak sidder mellem tænderne og kan nemt fjernes med en CURAPROX mellemrumsbørste. De resterende 70% fjernes med en Ultra blød tandbørste.

Mellemrumsbørster hjælper mod dårlig ånde og blødende tandkød, som ofte er forårsaget af plak mellem tænderne.

> Forskning viser at der er en sammenhæng mellem dårlig mundhygiejne og hjertekar sygdomme, diabetes og nedbrydning af immunsystemet.

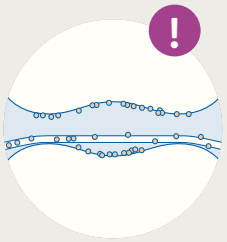

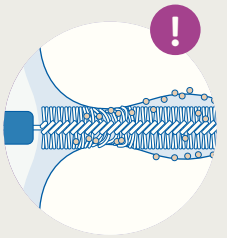

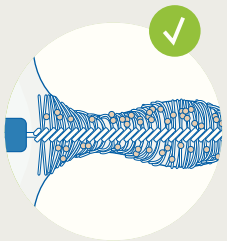

CURAPROX MELLEMRUMSBØRSTER har en paraplyeffekt, hvilket betyder at de åbner sig som en flaskerenser efterhånden som mellemrummet bliver større. Det er vigtigt at finde den rette størrelse mellemrumsbørste som passer til den enkelte.

Mellemrumsbørsterne skal bare bruges én gang om dagen. Én gang ind og én gang ud og rengøringen er færdig.

De holder til at blive genbrugt masser af gange, det kræver blot at de bliver skyllet efter brug. Wiren som holder børstehårene er lavet af nikkelfri kirurgisk stål.

CURAPROX "PRIME START" MELLEMRUMSBØRSTER

Kan bruges til helt almindelige mellemrum.
Der er 5 børstehoveder i en pakke
og 2 håndtag et lille og et langt.
Mellemrumsbørsterne kan genbruges,
de skal blot skylles.

SWISS PREMIUM ORAL CARE

Ved spørgsmål er du/I velkommen til at kontakte os på tlf. 70 26 81 70

Flere farmaceuter skal søge apoteksbevilling

Sektoren har brug for, at flere farmaceuter søger apotek og får en bevilling. Derfor er der udbudt et kursusforløb i apoteksøkonomi, og snart følger et i ledelse. Også andre initiativer skal gøre det lettere for de apoteksansøgere, der ikke i forvejen har en bevilling.

AF: MERETE WAGNER HOFFMANN

"Vi har brug for nye kræfter i sektoren. Vi skal kunne vise de dygtige farmaceuter, at der på apotekerne er en mulighed for at avancere og også en karrierevej for dem, der gerne vil have eget apotek. Ellers bliver det stadig mindre attraktivt at arbejde på apotek – og vi har rekrutteringsproblemer nok i forvejen."

Sådan sagde Jesper Gulev Larsen ved sidste generalforsamling i sin fremlæggelse af bestyrelsens planer.

Baggrunden er bekymrende. For man kan konstatere, at der bliver stadigt færre farmaceuter i ansøgerfeltet, når en bevilling bliver slået op. "Og hvis vi skal tiltrække de dygtige og innovative farmaceuter, må vi gøre det lettere at få et apotek," konkluderede formanden.

Et formaliseret karriereforløb

Derfor sætter bestyrelsen nu ekstra ind for at opkvalificere farmaceuter med apotekerdrømme, så de er klædt ordentligt på til at kunne søge og stå stærkere i ansøgningsfeltet. Den 21. november starter et formaliseret karriereudviklingsforløb med det første af i alt fire moduler. Kursusforløbet handler om driftsøkonomi og varer et halvt år. Der er plads til 20 på kurset, og 30 har søgt, så interessen er stor.

Kurset er udviklet af Apotekerforeningen i samarbejde med Pharmakon, og undervisningen varetages af en række eksperter inden for området såsom økonomer, jurister, revisorer og advokater. Målet er at give deltagerne en solid, driftsøkonomisk kompetence.

I første halvår af 2023 udbydes et kursusforløb i ledelse, der også skal være med til at klæde farmaceuterne på som kommende apoteksansøgere.

Jesper Gulev Larsen er godt tilfreds med, at interessen for kurset er så stor blandt apotekernes farmaceuter:

"Jeg er glad for, at interessen er så stor, og at der fortsat er interesse blandt farmaceuter for at blive apoteker. Og jeg er glad for, at mine kolleger har givet farmaceuterne tid og plads til denne opkvalificering. For vi mener det alvorligt. Vi er nødt til at sikre en pipeline af dygtige farmaceuter, der kan tage over, og vi er nødt til at klæde dem på i forhold til økonomi og ledelse, så de kan klare sig i konkurrencen mod eksisterende bevillingshavere."

Ændrede udnævnelseskriterier

At sikre apotekernes farmaceuter de rigtige kompetencer, som stiller dem godt i et ansøgerfelt, er dog ikke den eneste løsning. Bestyrelsen har også fokus på en række andre områder, og her er det oplagt at se på selve udnævnelsesproceduren, hvor Lægemiddelstyrelsen ifølge loven skal stille farmaceuter og apotekere lige i ansøgningsprocessen.

"Men det kan selvsagt være vanskeligt for en farmaceut at vise kvalificationer på linje med en apoteker, der har haft en bevilling i flere år. Derfor har vi opfordret Sundhedsministeriet til at ændre lovgivningen. Vi anbefaler, at Lægemiddelstyrelsen ifølge apotekerloven skal give bevillingen til den bedst kvalificerede farmaceut, og at man kun kan besætte den ledige bevilling som en tillægsbevilling, hvis der ikke er kvalificerede farmaceuter i ansøgerfeltet," siger Jesper Gulev Larsen.

Vi har brug for nye kræfter i sektoren. Vi skal kunne vise de dygtige farmaceuter, at der på apotekerne er en mulighed for at avancere

Jesper Gulev Larsen,
formand for Apotekerforeningen

Fakta

Der er i dag 185 apotekere, og det er 100 færre end for 20 år siden. Siden 2015 er der blevet 37 færre. Til gengæld har mere end hver femte apoteker mere end én bevilling. Hvis det fortsætter i samme tempo, er der kun 150 apotekere i 2027. Og i år 2035 vil der være 100 tilbage.

Der er også et ønske om andre justeringer i udnævnelsesforløbet – blandt andet at ansøgerne også skal vurderes gennem systematisk brug af tests og cases, og at man henter referencer på ansøgerne som ved ethvert andet ansættelsesforløb.

Bevilling skal ikke splittes

Endelig er der i bestyrelsen et ønske om at gøre bevillingerne attraktive og transparente. I dag siger reglerne, at tiltrædende apotekere ikke behøver overtage de frivilligt oprettede enheder. Den usikkerhed får i højere grad fratrædende apotekere til at frasælge enhederne, før de opgiver bevillingen - og dermed bliver den 'afpillet' og mindre interessant. Det kan man imødegå med en regelændring om, at den tiltrædende apoteker er forpligtet til at overtage alle enheder i bevillingsopslaget.

Desuden ønsker bestyrelsen, at alle ansøgere til en bevilling skal have lige adgang til alle oplysninger om økonomi og andre formål. Målet er at stille alle lige i ansøgningsprocessen og sikre, at en ansøger kan bevare anonymiteten, når han eller hun ikke behøver anmode den fratrædende apoteker om oplysninger.

Stadigt færre apotekere

Formanden advarer om, at hvis udviklingen fortsætter, kan det sætte hele sektoren under pres. For som han siger, så taler tallene for sig selv:

"Antallet af apotekere er faldet med 35 % inden for de sidste 20 år. Med et stigende antal koncerner kan der være risiko for, at konkurrencen lokalt mindskes. Og det går imod de politiske ønsker fra moderniseringen i 2015. Derfor er vi nødt til at bane vejen for nye apotekere, og vi er nødt til at sikre, at de også får gode og attraktive bevillinger. Udviklingen skal og må vendes." ●

Bestyrelsens 4 forslag til at styrke rekruttering af apotekere

1. Kvalificerede farmaceuter skal ikke fremover vurderes i forhold til eksisterende bevillingshavere, og udnævnelsesforløbet skal justeres
2. Tiltrædende apotekere forpligtes til at overtage alle enheder i bevillingsopslaget
3. Potentielle ansøgere skal have adgang til standardiserede og retvisende oplysninger om den ledige bevilling
4. Apoteksfarmaceuter skal tilbydes et seriøst kompetenceløft inden for drift og ledelse

Bring din kunde på en digital rejse

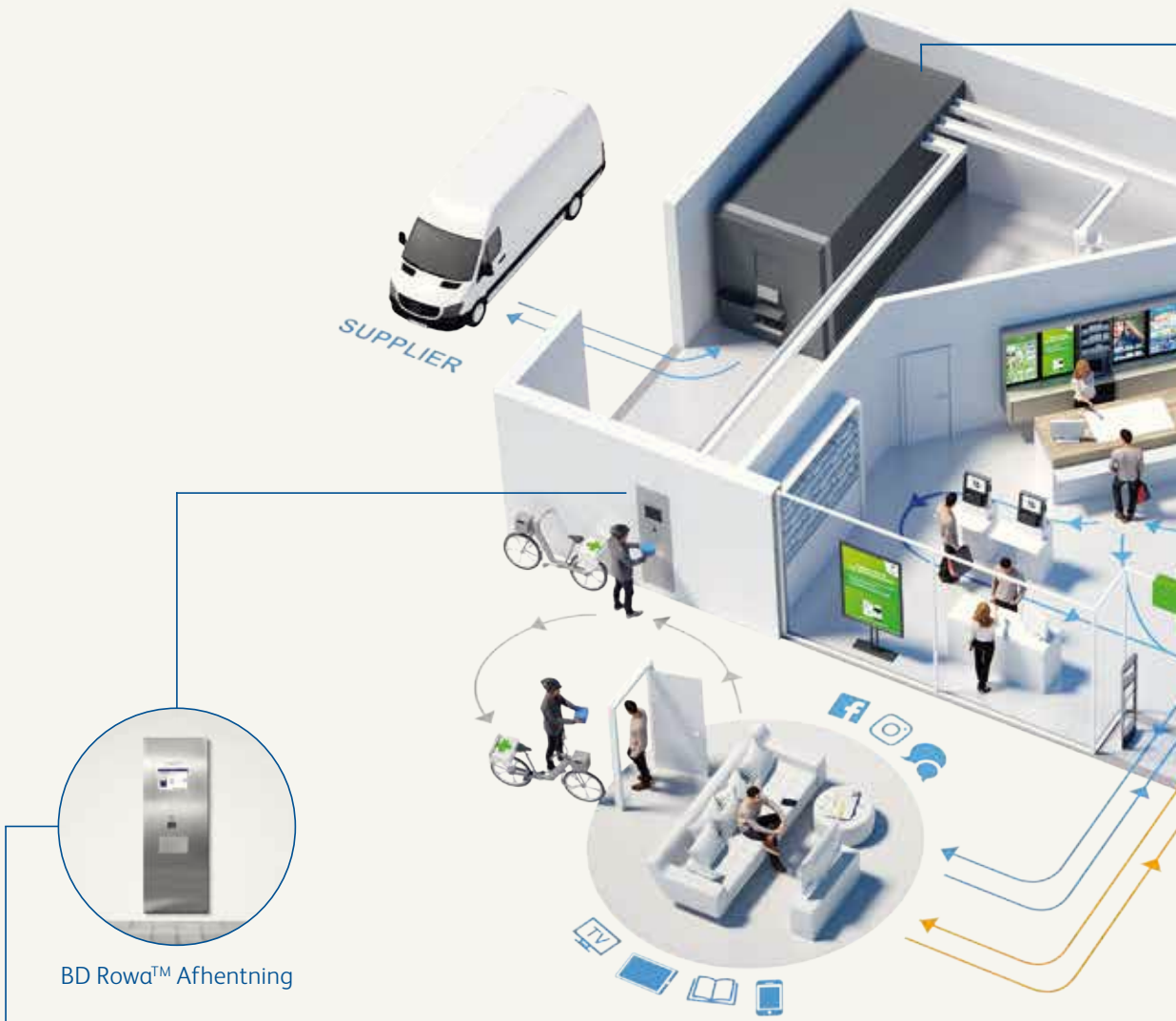

BD Rowa™ Afhentning

Kunder kan afhente varer, der er blevet bestilt og betalt uden at bruge skranken

Frigør potentialet på dit apotek, den digitale kunde er ankommet. Lad BD Rowa™ støtte dig ved overgangen til det digitale apotek. Lever omkostningseffektive recepttjenester med øget kapacitet, frigør kapital der er låst fast i dit varelager og reducer spild til næsten ingenting. Når du tilpasser dit apotek til dine kunders nye indkøbsvaner og det voksende behov for mere fleksible købsmuligheder, husker dine kunder dig.

Udleverende robotter, giver automatisk mere plads og fleksibilitet, en intelligent løsning til opbevaring og udlevering

BD Rowa™ Vmax
BD Rowa™ Smart

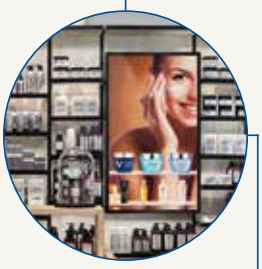

Digitale OTC (ikke receptpligtige) produkter BD Rowa™ Vmotion

Gør indkøb i dit apotek til en rigtig god kundeoplevelse. En fleksibel, interaktiv fremvisning af OTC og frihandelsvarer m.m.

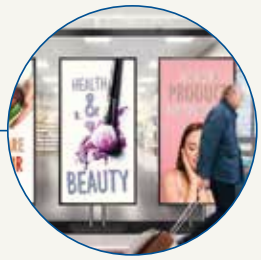

Digitalt butiksvindue
BD Rowa™ Vmotion

bd.com/rowa

BD Denmark, Firskovvej 25 B, Lyngby, 2800 KGS, Denmark

BD, BD Logoet og Rowa, Rowa Pickup, Rowa Smart, Rowa Vmax og Rowa Vmotion er varemærker, der tilhører Becton, Dickinson og Company eller dets tilknyttede selskaber. Alle andre varemærker tilhører deres respektive ejere. © 2021 BD. Alle rettigheder forbeholdes. Aug-2021 BD-38565

BD Rowa™

Apoteksfarmaceuten gør en positiv forskel for patienter på hospice

Et samarbejde mellem HospiceSønderjylland og Vojens Apotek sikrer, at der er styr på hospicepatienternes medicin. Samarbejdet er desuden en **gevinst** for apotekets personalet, der får viden om medicinhåndtering for en patientgruppe med helt særlige behov.

AF: KIM ANDREASEN
FOTO: MARIA TUXEN HEDEGAARD

Det er mandag eftermiddag på HospiceSønderjylland i Haderslev. Farmaceut Aileen Lind, som ellers har sin daglige gang på Vojens Apotek, står i det særlige medicinrum og er i gang med at tjekke beholdningerne af forskellige præparater for at se, hvad der skal bestilles hjem.

Når Aileen Lind befinder sig i medicinrummet på HospiceSønderjylland denne eftermiddag, og ikke bag skranken på apoteket i Vojens, er det på grund af den samarbejdsaftale, som hospice har med Vojens Apotek. Aftalen har nu fungeret i over fire år, og den består i, at apoteket i seks timer om ugen stiller sin faglige viden om medicinhåndtering til rådighed for hospice.

"Det betyder, at jeg to gange hver uge møder ind på hospice i Haderslev for at bestille medicin, holde øje med patienternes aktuelle medicinbehov og vejlede personalet i håndtering og anvendelse af lægemidler", fortæller Aileen Lind.

Så få gener og bivirkninger som muligt

Sygeplejerske Helle Lehmann er souschef på HospiceSønderjylland. Hun er rigtig glad for samarbejdet med apoteket, som hun oplever er med til at sikre øget kvalitet og bedre medicinsikkerhed for patienterne på hospice. Blandt andet fordi aftalen med apoteket er med til at gøre overgangen til hospice god og smidig, så patienterne oplever så få gener eller bivirkninger fra deres medicin som muligt.

"De fleste af vores patienter kommer fra hospitalet. Mange af dem har flere sygdomme og får meget forskellig medicin. Vi oplever tit, at patienterne får medicin, som de længe skulle have været stoppet med. Der er også tilfælde, hvor patienterne får to præparater med samme virkning eller medicin, som interagerer med hinanden, så der opstår bivirkninger. Endelig ser vi også, at patienter fx får for meget hjertemedicin, som gør dem svimle, så de går rundt og falder", siger Helle Lehmann.

Når Aileen Lind gennemgår patienternes medicin lige efter, de er overflyttet til hospice, finder hun ud af, om det kan give mening fx at seponere lægemidler, ændre doseringer eller finde alternative præ-

AFVEKSLING. Det giver afveksling i hverdagen og faglige udfordringer for farmaceut Aileen Lind at være fast tilknyttet hospice.

FAGLIGHED. To gange om ugen møder farmaceut Aileen Lind fra Vojens Apotek ind på HospiceSønderjylland, hvor hun bruger sin farmaceutfaglighed og sin viden fra apoteket til at hjælpe personalet på hospice med at håndtere de indlagtes medicin.

Samarbejde mellem Vojens Apotek og HospiceSønderjylland

Vojens Apotek stiller faglig viden om medicinhåndtering til rådighed for hospice.
Formålet er at øge kvalitet og bedre medicinsikkerhed for patienterne på hospice.
Seks timer om ugen møder farmaceut Aileen Lind op på hospice for at bl.a. at bestille medicin til patienter og vejlede personalet i håndtering og brug af lægemidler.
Ordningen har eksisteret i otte år – de sidste fire år i regi af Vojens Apotek.

parater, der passer ind i basissortimentet - fx andre styrker eller analoge produkter. Har patienterne særlige behov, bestilles de pågældende præparater hjem.

"Det siger hun så videre til vores læger, som jo skal træffe de endelige afgørelser", siger Helle Lehmann, som mener, at gennemgangen gør en stor positiv forskel for patienterne på hospice.

VEJLEDNING.
Ud over at bestille medicin og holde øje med patienternes aktuelle medicinbehov, er det en vigtig del af Aileen Linds job at vejlede personalet på hospice om håndtering og anvendelse af lægemidler.

Udbreder de gode idéer

HospiceSønderjylland har plads til 12 patienter. Udover de tilknyttede læger har hospice 28 sygeplejersker ansat. Tilbage i medicinrummet kommer de sygeplejersker, der er på vagt, med jævne mellemrum ind for enten at spørge Aileen Lind til råds eller for at give besked om, at de mangler noget bestemt medicin.

"Det er den løbende konkrete rådgivning og vejledning af vores personale om patienternes medicin, der fylder mest i samarbejdet. Og Aileen kender efterhånden vores læger og sygeplejersker rigtigt godt, så de har en god daglig dialog om, hvordan man kan gøre tingene smartere og mere sikkert, både for den enkelte patient men også for det samlede medicinforbrug på hospice", forklarer Helle Lehmann og fortsætter:

"Vi har dog også nogle eftermiddage, hvor vi har tilrettelagt forskellige typer af undervisning. Her giver det mening, at Aileen udbreder nogle af sine gode idéer samlet til os alle sammen på én gang.

Hver mandag er Aileen med til morgenkonference på hospice. Samarbejdet har udviklet sig i takt med, at hospice har lært hendes kompetencer at kende.

"Samtidig har vi kunnet drage nytte af hinandens faglige viden. Eksempelvis havde vi en patient med luftvejsproblemer, som ikke kan sidde rank op. Aileen forslog, at en mulig løsning kunne være at ændre patientens medicin til inhalationsaerosol, så den kunne bruges på en spacer. Patienten behøve-

de dermed ikke at sidde rank op i sengen", fortæller Helle Lehmann.

En gevinst for apoteket

Aftalen mellem Vojens Apotek og hospice har eksisteret i snart fire år. Men ordningen har faktisk otte år på bagen. Aileen Lind har fungeret som farmaceut på hospice i Haderslev i otte år. Det apotek, hvor hun tidligere var ansat, indgik således oprindeligt i aftalen. Den er så fulgt med Aileen Lind til hendes nuværende arbejdsplads. Her slår hendes chef, apoteker Jacob Grønne, fast, at apoteket også drager stor fordel af samarbejdet.

"Jeg har valgt at indgå samarbejdet, fordi det giver en ekstra dimension til min farmaceut, så hun kan bruge sin faglighed på en anden måde i sin hverdag. Men det er også en gevinst for hele apoteket, når Aileen tager viden om en gruppe patienter med helt særlige behov med tilbage. Vi kan godt forfalde til bare at slå op i en guideline og følge doseringsvejledningen, men med terminale patienter adskiller virkeligheden sig ofte fra teorien. Det ved vi meget mere om nu", siger Jacob Grønne.

Aileen Lind kan selv mærke, hvordan hun tager noget fagligt med sig tilbage til sin dagligdag og til sine kolleger på apoteket. Omvendt oplever hun også, at hun på hospice kan bruge sin viden fra hverdagen på apoteket - fx til at afhjælpe bivirkninger af mundtørhed, som er typisk hos terminale patienter.

"Og så er jeg også blevet meget mindre berøringsangst, når det gælder samtaler om døden. Når jeg står i skranken, kan jeg godt spørge pårørende til alvorligt syge patienter om, hvordan det går derhjemme. Nu er det et lille samfund, så jeg oplever, at jeg møder pårørende både på hospice og her. Det gør mig også til et bindeled mellem apotek og hospice, som jeg tror kan være med til at give de pårørende en tryghed", fortæller Aileen Lind. ●

Det er den løbende konkrete rådgivning og vejledning af vores personale om patienternes medicin, der fylder mest i samarbejdet. Og Aileen kender efterhånden vores læger og sygeplejersker rigtigt godt, så de har en god daglig dialog om, hvordan man kan gøre tingene smartere og mere sikkert

Helle Lehmann, sygeplejerske og souschef på HospiceSønderjylland

MORGENMØDE. Mandag morgen mødes medarbejderne på hospice til en gennemgang af patienternes tilstand én for én. Her er Aileen Lind med, så hun kan overveje, om der skal ses på medicineringen.

Netværk for Udvikling af Apotekspraksis

Invitation

Netværket hjælper de danske apoteker med at udvikle apoteket til gavn for borgere og samfund.

Udbytte for apoteket

- Lave projekter tæt på apotekets virkelighed
- Finde projektsamarbejdspartnere på tværs af landet
- Blive klædt bedre på til projektarbejde – hør erfaringer fra andre projekter og få sparring på egne projekter
- Etablere netværk med andre apotekere, farmaceuter, farmakonomer og forskere fra Syddansk Universitet, Københavns Universitet og Pharmakon
- Bidrage til at vise apotekernes værdi i sundhedsvæsenet.

Praktiske informationer

- Alle danske apoteker med interesse for deltagelse i - og bidrag til - projekter, store som små, er velkomne i netværket
- Når apoteket er tilmeldt gennem apotekeren, kan både farmakonomer, farmaceuter og studerende på apoteket deltage i netværksmøder, modtage nyhedsmails, samt anmode om at blive en del af netværkets facebookgruppe
- Medlemskab er gratis
- Der afholdes to årlige møder i netværket
- Der udsendes tre - fire nyhedsbreve årligt.

Bliv medlem af netværket ved at kontakte:

Kristin R. Primdahl, paps@pharmakon.dk, 4820 6175

apotek

Københavns Universitet

Pharmakon

SDU Syddansk Universitet

Lad køresygen blive hjemme og nyd rejsen

Både **køresyge** og **søsyge** skyldes en konflikt i hjernen, når synsindtryk er i modstrid med det du føler eller oplever. Hjernen har svært ved at tolke signalerne, når vi oplever gyngende, svajende eller kraftige bevægelser via balanceorganet i øret, samtidig med at signalerne fra øjnene fortæller noget andet.

Tabletten mod køresyge og søsyge
Postafen indeholder antihistaminet meclozin, der gør at man bliver mindre følsom over for bevægelses-forandringer. Balanceorganets signaler dæmpes, og dermed mindskes risikoen for at man bliver utilpas og kaster op. Læs mere information på **postafen.dk**

Postafen
Receptfri tablet mod køresyge

Postafen® 25 mg tabletter (meclozinhydrochlorid). **Indikationer:** Allergiske sygdomme, især urticaria, høfeber og allergisk rhinit. Transportsyge. **Dosering:** Allergiske sygdomme: Voksne og unge over 12 år: 1-2 tabletter (25-50 mg) daglig. Transportsyge: Voksne og unge over 12 år: 1-2 tabletter (25-50 mg) 1–2 timer før afrejse. **Kontraindikationer:** Søvnapnø. Overfølsomhed over for det aktive stof eller over for et eller flere af hjælpestofferne eller piperazinderivater. Patienter med leverinsufficiens. **Særlige advarsler og forsigtighedsregler vedrørende brugen:** Hvis du har: forhøjet tryk i øjet, vandladningsbesvær eller forsnævring af blærehalsen, pylerostenose, nedsat bevægelighed af tarmen, myasthenia gravis, demens, vejrtrækningsbesvær eller tendens til kramper. Hvis du er ældre. **Graviditet og amning:** Postafen bør ikke anvendes under graviditet, medmindre det er klart nødvendigt. Bør ikke anvendes i ammeperioden, da det formentlig udskilles i modermælk. **Trafik- og arbejdssikkerhed:** Postafen kan især ved starten af behandlingen og ved øgning af dosis, påvirke evnen til at føre motorkøretøj eller betjene maskiner i væsentlig grad. **Bivirkninger:** Mere end 10 % af de behandlede patienter kan forvente at få bivirkninger. De almindeligste bivirkninger er døsighed, sedation, træthed og svækkelse. **Pakninger:** 10, 20, og 100 tabletter. **Priser:** Dagsaktuel pris findes på Medicinpriser.dk. **Udlevering:** Håndkøb - apoteksforbeholdt. Må kun udleveres til personer over 18 år. Dette er uddrag fra produktresume dateret 4 april 2022, www.produktresume.dk. CampusPharma AB Karl Gustavsgatan 1A, 411 25 Göteborg Sverige. Tel +46 31 20 50 20. www.campuspharma.se.

C2706-3 2022-11

Melatal

Melatonin 3 mg & 5 mg
Tilgængelig på recept

MADE IN FINLAND

Vitabalans

www.vitabalans.com/da

- **Til kortvarig behandling af jetlag samt til behandling af søvnløshed hos børn og unge fra 6-17 år med ADHD, hvor søvnhygiejniske foranstaltninger har været utilstrækkelige.**
- **Fås i pakker med 30 og 50 tabletter**

Melatal Melatonin
Produktinformation for Melatal (Melatonin) 3 mg og 5 mg. De * markerede afsnit er omskrevet/ forkortet i forhold til det godkendte produktresumé dateret 08/04/2022. Vi opfordrer til at læse oplysningerne i indlægssed-delen eller på emballagen.

Melatal Vitabalans 3 mg & 5 mg er receptpligtige lægemidler. Indikationer*: Melatal er indiceret til kortvarig behandling af jetlag hos voksne. Søvnløshed hos børn og unge fra 6 til 17 år med ADHD, hvor søvnhygiejniske foranstaltninger har været utilstrækkelige. Dosering og indgivelsesmåde*: Biotilgængeligheden er individuelt forskellig, hvorfor doseringen bør individualiseres. Der bør tilstræbes den laveste effektive dosis. Jetlag: Den anbefalede dosis er én 3-5 mg tablet dagligt ved sengetid lokal tid, når rejsen strækker sig over mindst 5 tidszoner, navnlig i østlig retning. Produktet kan også bruges efter behov ved rejser over 2-4 tidszoner. Melatonin bør højst anvendes i 4 dage ved jetlag. Pædiatrisk population: Melatonin frarådes til børn under 6 år. Søvnløshed hos børn og unge på 6-17 år med ADHD: Melatonin bør titreres op til den laveste effektive dosis, der tages 30-60 minutter før sengetid. Melatal er kun egnet, når den laveste effektive dosis er blevet fastslået til 3-5 mg ved brug af andre produkter med lavere styrke. Maximal dosis: 5 mg. Administration: Oral anvendelse. Tabletterne synkes med et glas vand. Det frarådes at indtage føde ca. 2 timer før til 2 timer efter indtagelse af melatonin. Kontraindikationer*: Overfølsomhed for det aktive stof eller for et eller flere af hjælpestofferne anført i pkt. 6.1. Særlige advarsler forsigtighedsregler vedrørende brugen*: Timingen af doseringen af melatonin er vigtig. Melatal bør bruges som anvist. Forsigtighed bør udvises ved epilepsi, da melatonin er beskrevet at øge såvel som reducerer anfaldsfrekvensen. Døsighed: Melatonin kan forårsage døsighed. Lægemidlet bør derfor anvendes med forsigtighed, hvis døsighed forventes at kunne medføre en sikkerhedsrisiko. Autoimmune sygdomme: Der findes ingen kliniske data om anvendelse af melatonin hos personer med autoimmune sygdomme. Anvendelse frarådes. Nedsat lever- og nyrefunktion: Der er kun begrænsede erfaringer med brug af melatonin hos patienter med nedsat nyre- eller leverfunktion. Anvendelse frarådes. Diabetes: Begrænsede data tyder på, at melatonin indtaget tæt på kulhydratrige måltider kan forringe blodsukkerkontrollen i flere timer. Ved betydeligt nedsat glukosetolerance eller diabetes bør melatonin tages mindst 2 timer før eller mindst 2 timer efter et måltid, ideelt mindst 3 timer efter et måltid. Interaktion med andre lægemidler og andre former for interaktion*: Farmakokinetiske interaktioner*: Der er kun foretaget interaktionsstudier hos voksne. Melatonin er iagttaget at inducere CYP3A in vitro ved supraterapeutiske koncentrationer. Melatonin inducerer ikke enzymerne CYP1A in vitro ved supraterapeutiske koncen-trationer. Metaboliseringen af melatonin medieres hovedsagelig af CYP1A-enzymer. Forsigtighed bør udvises hos patienter på fluvoxamin, som øger koncentrationen af melatonin. Der skal udvises forsigtighed hos patienter, der tager 5- eller 8-methoxypsoralen (5- og 8-MOP) som øger melatoninniveauerne. Cigaretrygning kan reducere koncentrationen af melatonin. Forsigtighed bør udvises hos patienter, som får østrogener. CYP1A2-hæmmere som quinoloner kan medføre øget eksponering for melatonin. Induktorer af CYP1A2 som carbamazepin og rifampicin kan nedsætte plasmakoncentrationen af melatonin. Fødevarer kan påvirke plasmakoncentrationen af melatonin. Farmakodynamiske interaktioner*: Alkohol bør ikke indtages sammen med melatonin, da det reducerer melatonins virkning på søvnen. Melatonin kan forstærke den sederende virkning af både benzodiazepiner og andre sovemidler. Samtidig anvendelse af melatonin og warfarin kan medføre øget antikoagulerende virkning – INR bør kontrolleres, når de anvendes sammen. Graviditet og amning*: Bør ikke anvendes. Virkninger på evnen til at føre motorkøretøj eller betjene maskiner*: Moderat påvirkning. Melatonin kan medføre døsighed og årvågenhed i flere timer. Bør anvendes med forsigtighed, hvis døsighed kan være forbundet med en sikkerhed-srisiko. Bivirkninger*: Der er beskrevet meget få bivirkninger. Ikke tilstrækkelige data til at vurdere forekomsten og hyppigheden af bivirkninger ved kortvarig brug af melatonin. Potentielle bivirkninger ved kortvarig brug er hovedpine, kvalme, appetitløshed, svimmelhed, søvnighed om dagen og desorientering. Udlevering: A. Pakninger: Tabletter 3 mg: 30 stk, 50 stk. Hvide, runde, konvekse, logo 7, diameter 7 mm. Tabletter 5 mg: 30 stk, 50 stk. kapselformede, delekærv på den ene side, mål 10 x 5 mm. Pris: Se venligst den dagsaktuelle pris på www.medicinpriser.dk. INDEHAVER AF MARKEDSFØRINGSTILLADELSEN: Vitabalans Oy, Varastokatu 8, 13500 Hameenlinna, Kanta-Hame, Finland. Produktresumeet kan vederlagsfrit rekvireres fra den danske repræsentant: Vitabalans ApS Kirke Værløsevej 22, 3500 Værløse. Eller på lægemiddelstyrelsens hjemmeside www.produktresume.dk.

Apotekere får værktøjer til at

Indtil videre har

58

apotekere sagt ja tak til tilbuddet om et individuelt sparringforløb. De får hjælp til at arbejde med trivslen hos medarbejderne – og sig selv. Farmaci har talt med to af dem.

AF: TRINE GANER

MICHAEL BOBAK

Michael Bobak har været apoteker på **Langeskov Apotek** samt tre tilhørende filialer siden 2011. Han har haft sin første ud af tre samtaler.

Jeg ser det som en mulighed for at få adgang til en kompetent sparringspartner. Der er en del ting, jeg som ejerleder ikke kan tale med så mange andre om.

Hvad vil du gerne have ud af det?
Mit mål er at skabe mere trivsel. Hos medarbejderne og mig selv. Vi har nogle udfordringer, der udspringer af den måde, vi er organiseret på i ledelsen; både den konkrete organisering og den måde, vi fungerer på. Det er mit primære fokus i mit forløb.

Hvad er det for udfordringer?
Apotekerne forandrer sig i disse år. Det bliver større arbejdspladser. Det stiller nye krav til ledelsen. Hvordan håndterer man som apoteker at være til stede, når man har en stor organisation? Det betyder under alle omstændigheder, at mellemlederne får større ansvar. I det hele taget er det som om, organiseringen er vokset ud af rammerne. Et vigtigt aspekt er min egen rolle. Der er mange dilemmaer, fordi jeg har så mange kasketter på.

Hvilke dilemmaer oplever du?
Jeg er både ansvarlig for apotekets økonomi, over for myndighederne, medarbejdere og så videre. For eksempel kan

PIA LUNDING

Pia Lunding har været apoteker på **Brønderslev Apotek** samt to tilhørende filialer siden 2015. Hun har haft sin første af tre samtaler.

Hvorfor har du meldt dig?
Jeg synes, at forløbet hos Crecea er et fantastisk tilbud at få.

Hvad håber du at få ud af det?
En arbejdsplads, hvor alle trives. For mig er det vigtigt, at alle medarbejdere skal have det godt på apoteket. Vi hjælper og støtter hinanden, og vi har forståelse for hinanden. Der skal ikke være sladder, og alle medarbejdere skal føle sig trygge og opleve, at de bliver set.

Hvorfor er det vigtigt for dig?
Det er værdier, som jeg har arbejdet med, siden jeg kom til apoteket i 2015. Apoteket er en forretning, men der skal være fokus på medarbejdernes trivsel. Vi er kommet langt, men man skal hele tiden holde fast for at blive på sporet.

Hvad kendetegner de udfordringer, du oplever netop nu?

styrke trivslen

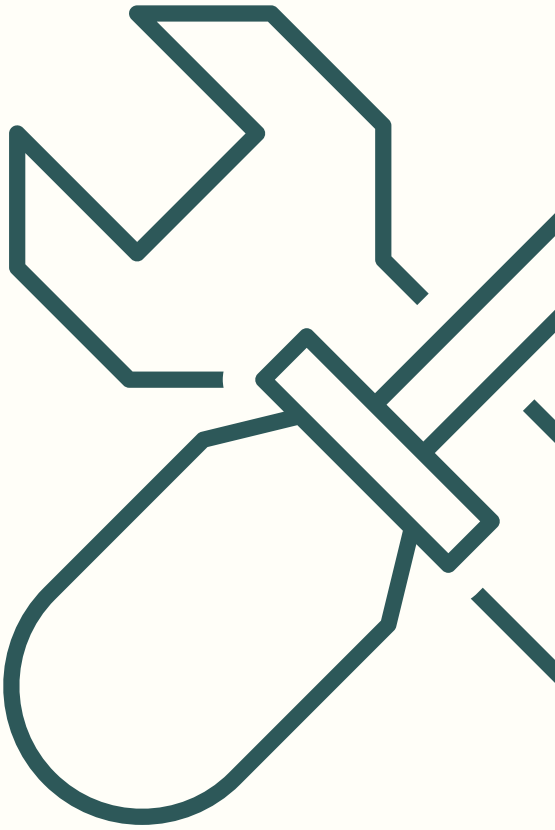

Jeg kan mærke, at det er enormt godt bare at have nogen at vende de her ting med

økonomi og drift trække i én retning og bemanding og personaletilfredshed i en anden. Jeg oplever også, at jeg i perioder er meget i skranken for at få tingene til at fungere, når der er sygefravær eller af andre grunde knaphed på ressourcer. Og så risikerer jeg at misse de opgaver, jeg har som leder. Det er svært at lade være med at hjælpe, når der er behov, men det er nok ikke altid hensigtsmæssigt.

Hvad fik du ud af første samtale?
Jeg kan mærke, at det er enormt godt bare at have nogen at vende de her ting med.

Crecea har kendskab til apoteksverdenen. Det betyder, at vi hurtigt kan komme ind til det vigtige.

Hvad vil du have ud af forløbet?
Jeg håber, at jeg bliver opmærksom på, hvad der skal til, for at jeg selv og ledergruppen kan skabe noget trivsel for alle. Om der skal ske noget konkret i forhold til vores organisering, ved jeg ikke endnu.

Vil du anbefale det til andre?
Helt klart. Jeg tror, at de fleste kan få noget ud af det, fordi vi som apotekere sidder ret alene med mange overvejelser og beslutninger. Mange har måske netværk i gamle kollegaer og studiekammerater, men når man er en del af sektoren, er man biased. Man er præget af et bestemt syn på tingene. Og selv nye apotekere har allerede været ansat på apotek og er også farvet af, hvordan man plejer at gøre tingene.

Vi har lige som mange andre apoteker været igennem en meget hård periode. Og nu, hvor corona er overstået, bliver vi for første gang ramt af rekrutteringsudfordringer. Det er hårdt for de medarbejdere, der er tilbage. Det gør det ekstra vigtigt at arbejde med at fremme trivslen netop nu.

Hvad har du fokus på i samtalerne?
I mit forløb hos Crecea har jeg fokus på min egen rolle i at forbedre trivslen for den enkelte medarbejder. Jeg håber, at jeg i forløbet kan få hjælp til, hvordan vi får mere åbenhed og bedre forståelse for hinanden. Jeg vil gerne have tingene frem i lyset, hvis der er problemer.

Hvad har samtalen konkret resulteret i?
Efter samtalen har jeg indkaldt alle medarbejdere til mini-MUS, hvor jeg kan få en fornemmelse af, hvor de er.

Vil du anbefale det til andre?
Jeg vil helt klart anbefale andre ledere at gå ind i sådan et forløb. Jeg gik fra den første samtale og var ualmindelig glad. Den gav mig både konkrete værktøjer og mod og lyst til at komme videre. ●

Jeg gik fra den første samtale og var ualmindelig glad. Den gav mig både konkrete værktøjer og mod og lyst til at komme videre

Tilbud om hjælp til ledelse af trivsel på apoteket

Alle apotekere tilbydes et individuelt sparringsforløb med en konsulent fra Crecea.

Formålet er at klæde apotekeren på til at skabe trivsel blandt apotekets medarbejdere. Forløbet tager udgangspunkt i den enkeltes særlige udfordringer, og man bestemmer selv, hvad man vil arbejde med.

Samtalepakken består af tre samtaler af 2-3 timers varighed. Her får man individuel sparring. Mellem samtalerne får man hjemmeopgaver.

Apotekerne hjælper patienter til bedre virkning af inhalationsmedicin

Op imod 50.000 gange om året får patienter med en lungesygdom hjælp på apoteket til at tage deres inhalationsmedicin gennem ydelsen **Tjek på inhalation**. Hjælpen er vigtig, da alt for mange af de patienter, der får inhalationsmedicin, bruger den forkert og derfor ikke opnår den optimale virkning af medicinen.

AF: KIM ANDREASEN

Igennem snart 20 år har landets apoteker haft tilbuddet Tjek på inhalation, hvor borgere med en lungesygdom kan få hjælp på apoteket til at tage deres inhalationsmedicin korrekt. Op imod 50.000 gange hvert år tager en borger imod apotekets tilbud om at få demonstreret inhalator eller spacer.

Ifølge Lungeforeningen er apotekernes tilbud vigtigt, da op imod halvdelen af de patienter, der tager medicin gennem inhalatorer eller spray, har en fejlagtig inhalation eller ikke får devicen klargjort korrekt. Dermed får de ikke den optimale kliniske virkning af medicinen.

Ikke som at tage en pille

Direktør for Lungeforeningen og Børnelungefonden, Anne Brandt, forklarer, at der flere steder mangler en grundlæggende forståelse af medicin til lungesygdomme, og at sundhedsfagligt personale og patienter skal uddannes endnu bedre i, hvordan man indtager inhalationsmedicin korrekt, fordi det ikke bare er det samme som at tage en pille.

"Rent faktisk møder vores medlemmer mange - også blandt sundhedspersonale - som desværre ikke opfatter medicin i inhalatorer som medicin på lige fod med eksempelvis piller og tabletter. Man glemmer at spørge til, om patienten får taget sin inhalationsmedicin - måske fordi inhalatorer eller spray ikke ligger i pilleæsken", forklarer Anne Brandt.

Faglighed og kendskab

Hun peger også på, at det er en kompliceret proces at tage inhalationsmedicin, og at man som sundhedsfaglig er nødt til at se på, hvad den enkelte patient er i stand til, og om han eller hun kan klare de forskellige led i klargøringen af det valgte produkt og dernæst selve inhalationen.

"Med tilbuddet om vejledning til at tage inhalationsmedicin kan apotekerne være med til at sikre, at lungepatienter får fuldt udbytte af medicinen. På apoteket har man en faglighed og et kendskab til inhalationsmedicinen, og de ansatte kan hjælpe med at at øge opmærksomheden på korrekt brug af medicinen - både hos den enkelte patient, deres pårørende og det øvrige sundhedspersonale, som er tæt på lungepatienter", siger Anne Brandt.

Udover at apotekerne kender inhalationsmedicinen godt, har de ifølge Anne Brandt også den fordel, at de kan se, hvad patienten får af anden medicin, som kunne have en indvirkning på inhalationsmedicinen.

"De har også et godt overblik over, hvad patienten har af andre sygdomme. Hvis patienten for eksempel har gigt, er det vigtigt, at apoteket tager kontakt til

patientens læge, som kan anvise de rette hjælpemidler og en device, der kan håndteres", siger Anne Brandt.

Apotekerne kan spille en rolle

Direktøren for Lungeforeningen understreger, at det er et alvorligt problem, når så stor en andel af lungepatienter ikke opnår den optimale virkning af den medicin, som er deres primære behandling.

"Hvordan ville vi stille os, hvis så stor en andel af kræft, diabetes- eller hjertepatienter ikke fik den fulde virkning af deres medicin, fordi den ikke blev indtaget korrekt?", spørger Anne Brandt retorisk.

Hun ønsker sig, at alle - også apotekerne - gør en endnu større indsats for at sikre, at lungepatienter får fuldt udbytte af deres inhalationsmedicin.

"Jeg håber, at apotekerne vil gribe muligheden for, og arbejde hårdt for, at endnu flere patienter med lungesygdomme kan få bedre hjælp ved at gøre brug af apotekets tilbud, og at apotekerne afsætter den nødvendige tid samt prioriterer at udnytte netop den faglighed, farmakonomer og farmaceuter har - også til at stille de gode spørgsmål til både patienter og læger, hvis for eksempel ordinationen ser mærkelig ud i forhold til, hvad patienten er i stand til", siger Anne Brandt.

Samtidig mener hun, at det er vigtigt, at personalet hele tiden holder sig opdateret i forhold til at kunne vejlede patienterne vedrørende inhalation, da undersøgelser viser, at mange sundhedspersoner ikke kender den korrekte håndtering af de devices, patienterne benytter.

"Astma og KOL kan langt henad vejen behandles enkelt, effektivt og skånsomt med inhalationsmedicin. Apotekerne er efter min mening et væsentligt led i at få behandlingen til at lykkes bedre, end den gør i dag, fastslår Anne Brandt. ●

Rent faktisk møder vores medlemmer mange - også blandt sundhedspersonale - som desværre ikke opfatter medicin i inhalatorer som medicin på lige fod med eksempelvis piller og tabletter

Anne Brandt, direktør for Lungeforeningen og Børnelungefonden

Lungedagen 16. november 2022

På Lungedagen 2022 arrangeret af Lungeforeningen kunne danskerne ved arrangementer rundt omkring i hele landet få målt deres lungefunktion, få vejledning i brug af inhalationsmedicin eller en snak om røgfrihed, vejrtrækning, træning og mad. På hjemmesiden pustnu.dk kan borgerne tjekke deres lungesymptomer.

En del af landets apoteker har op til Lungedagen og efterfølgende ekstra fokus på information til borgerne om symptomer på lungesygdom - blandt andet ved at tilbyde ydelserne Tjek på inhalation og hjælp til rygestop.

Apotekerne vil også have postkort stående i skranken eller anbefale borgerne at få tjekket deres lunger hos lægen, hvis de for eksempel ofte kommer og køber medicin mod hoste eller udviser andre tegn på lungesygdom.

FAKTA

Det skønnes, at mellem **110.000** og **130.000** danskere er i medicinsk behandling for KOL. Studier anslår, at omkring **400.000** danskere har KOL, hvis også de lette sygdomstilfælde medtages. 10 % af de medicinske indlæggelser skyldes KOL. Af disse bliver næsten en fjerdedel genindlagt inden for 30 dage efter den første indlæggelse.

Ca. **325.000 voksne** danskere lider af astma.

Halvdelen af de patienter, der bruger medicin til inhalation, bruger **medicinen forkert**. Det gælder både nye brugere af inhalationsmedicin og patienter, der har brugt medicinen i årevis.

Forkert inhalationsteknik kan give unødvendige bivirkninger og utilstrækkelig – eller ingen – effekt af behandlingen.

Ca. 40.000 gange er ydelsen **Tjek på Inhalation** indtil nu givet på de danske apoteker i 2022.

KILDER: LUNGEFORENINGEN OG APOTEKERFORENINGEN

Gode erfaringer med farmaceutordination

Siden 2017 har apoteksfarmaceuter i Oregon, USA, haft mulighed for at ordinere visse lægemidler. Nu har forskere undersøgt farmaceuternes oplevelser med ordningen.

FARMACEUTERNE FORTÆLLER blandt andet, at ordningen forbedrer patienternes mulighed for at få fat i lægemidlerne, da apotekerne er lettere at tilgå end at komme til lægen, så patienterne undgår at afbryde behandlingen. Samtidig skaber det udviklingsmuligheder for farmaceuterne og nye indtjeningsmuligheder for apotekerne. Farmaceuterne oplevede også, at lægernes modstand mod ordningen blev mindre i takt med, at de indledte et samarbejde. Mange patienter kender dog ikke til ordningen, hvilket som udgangspunkt giver en negativ holdning til farmaceutordination, og det er derfor vigtigt, at ordningen bliver udbredt til flere apoteker, så den bliver mere synlig, siger farmaceuterne. Der er også en diskussion af omkostningerne ved ydelsen, som skal kunne betale sig; og det vurderes muligt gennem reduktion af udgifter fra det øvrige sundhedsvæsen og bedre effekt af behandling. Desuden er det vigtigt, at farmaceuterne har den nødvendige viden gennem efteruddannelse, og at de føler sig komfortable ved at ordinere medicinen, lyder det fra de adspurgte. ●

Wash, Andrew; et al., Pharmacists' intention to prescribe under new legislation, Research in Social and Administrative Pharmacy, May 2022, vol. 18

Mange diabetespatienter kender ikke apotekets tilbud om rådgivning

Apotekerne kan understøtte behandlingen af diabetespatienter gennem medicinsamtaler og vejledning, men mange ved ikke, at tilbuddet findes. Det viser en ny undersøgelse.

ET FOKUSGRUPPEINTERVIEW med 13 diabetespatienter i alderen 49-81 år viser, at diabetespatienterne gerne vil have en kontaktperson med diabeteskompetencer på apoteket, som de kan bestille tid hos for at få rådgivning. De oplever ofte, at der er et hul i deres behandling mellem de rutinebesøg, de går til hos egen læge eller på hospitalerne. Derfor ser de gerne, at apotekerne byder ind med vejledning. Patienterne vil også gerne have, at apotekerne hjælper med at informere om sygdomsrelaterede aktiviteter og støttegrupper for diabetespatienter i lokalmiljøet.

Undersøgelsen viser også, at mange af patienterne slet ikke har kendskab til, at apotekerne tilbyder rådgivningssamtaler. Men når de bliver bekendt med, at apotekerne tilbyder samtalerne, mener patienterne, at apotekerne kunne spille en aktiv rolle i perioderne mellem besøgene hos egen læge og hospitalerne. Det kunne ske gennem et formaliseret samarbejde mellem Diabetesforeningen og apotekerne og skabe synlighed om apotekernes tilbud. Det foreslås også, at sundhedspersonalet i den øvrige sundhedssektor skal oplyse patienterne om, at apotekerne har kompetencer til at rådgive i forbindelse med diabetes. ●

Husted, G. R.; et al., What do persons with diabetes want from communities pharmacies? A qualitative study, Pharmacy Practice, April-June 2022

Benzodiazepiner

Af: TRINE GANER OG STINE FABRICIUS

Forskellig struktur, samme effekt

Benzodiazepiner deler den samme kemiske grundstruktur. Det er de forskellige sidegrupper, der er bundet til denne struktur, der afgør de farmakologiske egenskaber. Benzodiazepiner har ingen selvstændig effekt, men fordi de binder sig til GABA-A receptorer i hjernen, forstærker de virkningen af GABA. Det medfører, at nerveimpulser hæmmes, og blandt andet den sløvende effekt opstår. De benzodiazepin-lignende midler binder overordnet set samme sted, men de har intet kemisk til fælles med benzodiazepiner på trods af deres betegnelse.

Toppede i 1980'erne

Benzodiazepiner blev introduceret på det danske marked i 1960'erne, hvorefter forbruget steg støt. Det toppede i 1980'erne med 100 definerede døgndoser pr. 1.000 borgere pr. dag. Det svarer i princippet til, at hver tiende dansker dagligt indtog en døgndosis benzodiazepiner.

Rundhåndede ordinationer

I slutningen af 90'erne viste en undersøgelse, baseret på flere end 20.000 kontakter til patienter med psykiske problemer, at der ved 25 % af alle konsultationer blev ordineret benzodiazepiner. Når det drejede sig om telefonkonsultationer var andelen af ordinationer på 47 %, og 37 % af dem, der ringede til lægen, fik ved første henvendelse en recept på benzodiazepiner. Langt de fleste pakninger, der blev ordineret, indeholdt i øvrigtover 30 tabletter

Kurven knækker

Kurven knækkede for alvor fra 2008 til 2009, hvor forbruget faldt 17 % på blot et år. En af årsagerne var formentlig anbefalinger, der betød, at ordination og fornyelse af recepter på afhængighedsskabende lægemidler som hovedregel skulle ske ved personlig konsultation. Derudover lød anbefalingen på, at brugen af benzodiazepiner som sovemedicin skulle være kortvarig, og der skulle være en aftale mellem læge og borger om behandlingens varighed.

Kørselsforbud

Benzodiazepiner og benzodiazepin-lignende midler er kategoriseret som trafikfarlige lægemidler, og effekten kan ofte sidestilles med promillekørsel. De inddeles i to grupper: dem med halveringstid over 10 timer og dem med halveringstid under 10 timer. Hvis benzodiazepiner med en halveringstid over 10 timer skal bruges dagligt, bør lægen som udgangspunkt udstede et kørselsforbud, så længe behandlingen er i gang.

Brugt som rusmiddel

Benzodiazepiners hurtigtindsættende effekt kan opleves som en behagelig rus og eufori, og derfor bliver de anvendt som rusmiddel – ofte i kombination med alkohol, heroin og andre sløvende stoffer, fordi det forstærker virkningen. Det kan dog være en fatal cocktail, der kan føre til forgiftning og i værste fald død på grund af åndedrætsstop.

Fokus på afhængighed

Afhængighed af benzodiazepiner kan opstå allerede efter få ugers brug. Og netop afhængighedsproblematikken kom der øget fokus på i 1980'erne og 1990'erne. Myndighederne har siden igangsat flere initiativer, der har skullet nedbringe forbruget. Det har virket – og forbruget har været faldende siden 1980'erne – særligt af benzodiazepiner med lang halveringstid.

Farmakonom nomineret til prisen som "Årets uddannelsesmentor"

Farmakonom og uddannelsesansvarlig **Cecilie Aagaard Madsen** fra Albani Apotek i Odense er nomineret til "Årets uddannelsesmentor". Prisen uddeles af A4 Medier til et stort gallashow i DR Byen den 17. november.

ANERKENDELSE. Det er kollegaerne, der har indstillet Cecilie Aagaard Madsen til prisen.

Farmakonom og uddannelsesansvarlig Cecilie Aagaard Madsen fra Albani Apotek i Odense er nomineret til "Årets Uddannelsesmentor". Det er tre kollegaer, som har indstillet hende til prisen, der uddeles for første gang i et samarbejde mellem arbejdsmarkedsmediet A4 og HK Hovedstaden. Formålet er at "hylde de passionerede uddannelsesmentorer, der brænder for at hjælpe unge med at finde deres rette uddannelseshylde og motivere dem til at komme videre på deres vej i livet", som A4 Medier formulerer det.

Og den beskrivelse lever Cecilie Aagaard Madsen, ifølge Rikke Stougaard, Kamille Ellegaard og Camilla Schultz, som har indstillet hende, i den grad op til.

"Hun har op til sommerens eksaminer hjulpet alle 4 elever på apoteket, og hun viser overskud for alle elever. Ikke kun i forhold til det faglige, men også på det personlige plan," skriver Rikke Stougaard.

Camilla Schultz, som er nyuddannet farmakonom fra Aalborg Albani Apotek, fortsætter i den positive tone:

"Hun stiller krav og spørgsmål og arbejder benhårdt for, at de studerende skal have gode vilkår og muligheder for læring på arbejdspladsen. Hun var en stor hjælp i forbindelse med min eksamenslæsning i en meget svær periode i mit liv".

Cecilie Aagaard Madsen er naturligt nok glad for indstillingen.

"Jeg er vildt glad og totalt overrasket. Er mundlam og rørt - sikke nogle flotte ord i indstillingen," siger Cecilie Aagaard Madsen i en omtale på Farmakonomforeningens hjemmeside.

Cecilie Aagaard Madsen er én blandt tre nominerede til prisen. ●

Prisen blev uddelt efter redaktionens slutning til et stort gallashow i DR Koncerthuset den 17. november 2022.

”Det skal være rådgivning fra hjertet”

DEN 1. NOVEMBER overtog **Puyan Abedinpour** Aalborg Løve Apotek. Der skal sættes skub i kvalitetssikring og sundhedsydelser, lyder visionen.

Hvorfor søgte du bevillingen?
Jeg har længe vidst, at jeg gerne ville være apoteker. Jeg har været på Aalborg Nørresundby Apotek i 12 år, i mange af årene som souschef. Aalborg Løve Apotek er min drømmebevilling. Det ligger lige midt i byen, jeg elsker, og i de smukkeste lokaler.

Hvor længe har du vidst, at du ville være apoteker?
I mange år af min barndom boede jeg i Spanien. De har små lokale apoteker med mange stamkunder. I Spanien spiller apoteket en særlig rolle for folk, fordi man ikke har det samme velfærdssystem som i Danmark. Spaniens svar på TV-serien Matador handler om en apotekerfamilie i Madrid - og om deres nære forhold til stamkunderne og lokalsamfundet. Jeg kan huske, at jeg dengang tænkte: ”det dér vil jeg gerne en dag”.

Er det også forholdet til kunderne, der motiverer dig i dag?
Jeg får tit at vide, at jeg er de ældres bedste ven. Jeg spørger ind og lytter til dem. Det skal være rådgivning fra hjertet, og det kan de mærke. Når der kommer ældre mennesker ind, så tænker jeg på dem, som om det var mine forældre, jeg skulle hjælpe.

Hvilke udviklingspotentialer ser du på Aalborg Løve Apotek?
Jeg ser et kæmpe potentiale. Først og fremmest skal vi arbejde med kvalitetssikring. Vi skal godkendes som uddannelsesapotek. Og så skal vi for alvor have gang i sundhedsydelserne – blandt andet medicin- og compliancesamtalerne. De er så vigtige, fordi man her kan få den fortrolighed, der gør, at folk åbner op. For eksempel for, hvorfor de frygter at tage deres medicin. Der synes jeg, at apoteket kan noget. Der gør vi en forskel.

Hvad ser du mest frem til?
Der er frokostordning. Ha ha... Ahj, jeg glæder mig helt vildt til, at det er mig, der kan tage beslutninger. Jeg vil gerne løfte fagligheden og udvikle personalet fagligt og som mennesker. Det skal være sjovt at gå på arbejde. Det går jeg op i. Livet er kort. Vi skal have det godt, mens vi er her. Så jeg vil gøre alt for, at medarbejderne føler sig stolte og kan lave noget, de synes er spændende og sjovt.

Har du altid haft den indstilling?
Det har jeg måske nok. Men i 2016 fik jeg en nethindeløsning, som betød, at jeg måtte ligge ned i et halvt år. Det påvirkede mig meget og fik mig til at se i øjnene, at man skal gå efter sine drømme. ●

Puyan Abedinpour

● Siden 1. november 2022: Apoteker på Aalborg Løve Apotek.

2010-2022: Kvalitetsansvarlig farmaceut og siden 2013 souschef på Aalborg Nørresundby Apotek.

2017-: Key Account Manager for fodboldagentvirksomheden IHS

2010-2022: Vagtfarmaceut på Aalborg Budolfi Apotek

2009-2010: Klinisk farmaceut på sygehusapotek i Region Hovedstadens Apotek

2009: Cand.Pharm. fra Københavns Universitet

Det skal være sjovt at gå på arbejde. Det går jeg op i. Livet er kort. Vi skal have det godt, mens vi er her. Så jeg vil gøre alt for, at medarbejderne føler sig stolte og kan lave noget, de synes er spændende og sjovt.

APOTEKERLAND

Redigeret af

AUGUST HOMBURG

UDNÆVNELSE

Ihab Eleyan er udnævnt til apoteker på **Storvorde Sejlflod Apotek**. Han kommer fra en stilling som souschef på Frederikshavn Svane Apotek.

Vi bringer et interview med den nye apoteker i næste nummer af Farmaci.

STORVORDE

NY FILIAL

Apoteker **Lars Orup Andersen**, Ejby Apotek, har åbnet filialen **Strib Apotek**, den 1. november på adressen Sofiendalvej 10, 5500 Middelfart.

FLYTNING

Den 4. november flyttede filialen **Ullerød Apotek** til Frederiksværksgade 119, 3400 Hillerød. **Heidi Eirheim** er apoteker på stedet.

FLYTNING OG NY FILIAL

Apoteker **Line Aarøe Rasmussen**, **Kolding Løve Apotek**, har den 31. oktber flyttet hovedapotekets adresse til Gefionvej 16, 6000 Kolding. Samme dato åbnede apotekeren ny filial i apotekets tidligere lokaler på Jernbanegade 26, 6000 Kolding. Filialen har navnet **Kolding Løve Apotek – Jernbanegade.**

KOLDING

STRIB

LUKNING AF FILIAL

Apoteker **Shahpour Sobhani**, Aabenraa Svane Apotek, har lukket filialen **Aabenraa Fasan Apotek** den 21. oktober 2022.

AABENRAA

LUKNING AF FILIAL

Apoteker **Ole Lystrup Iversen**, Løve Apotek Nykøbing F., har lukket filialen **Løve Apotek Østerbro** den 31. oktober 2022.

LEDIGE BEVILLINGER

Bevillingerne til at drive **Ordrup Apotek** og **Hellerup Apotek** er ledige pr. 1. april 2023. Ansøgningsfristen er overskredet.

Afgående apoteker er **Lise Eberholst**, der har fået tilladelse til at opgive bevillingerne.

GENOPSLAG

Bevillingen til at drive **København Grøndalsapoteket** er ledig snarest muligt.

Ansøgningsfristen er overskredet.

UDNÆVNELSE

Apoteker **Bent Halling-Sørensen**, København Apoteket Rosen og Virum Apotek, har fået bevilling til også at drive **København Kongelig Hof Apotek**. Bent Halling-Sørensen overtog bevillingen, efter at Sam Medhat Salah havde opgivet den, den 1. november 2022. Sam Medhat Salah driver fortsat København Christianshavns Apotek.

LEDIG BEVILLING

Bevillingen til at drive **Hvidovre Apotek** er ledig fra den 1. april 2023. Afgående apoteker er **Henrik Aldershvile**, der har fået tilladelse til at opgive bevillingen.

De to frivillig oprettede filialer Bredalsparken Apotek og Hvidovre Hospital Privatapoteket indgår i opslaget.

Ansøgningsfristen er overskredet.

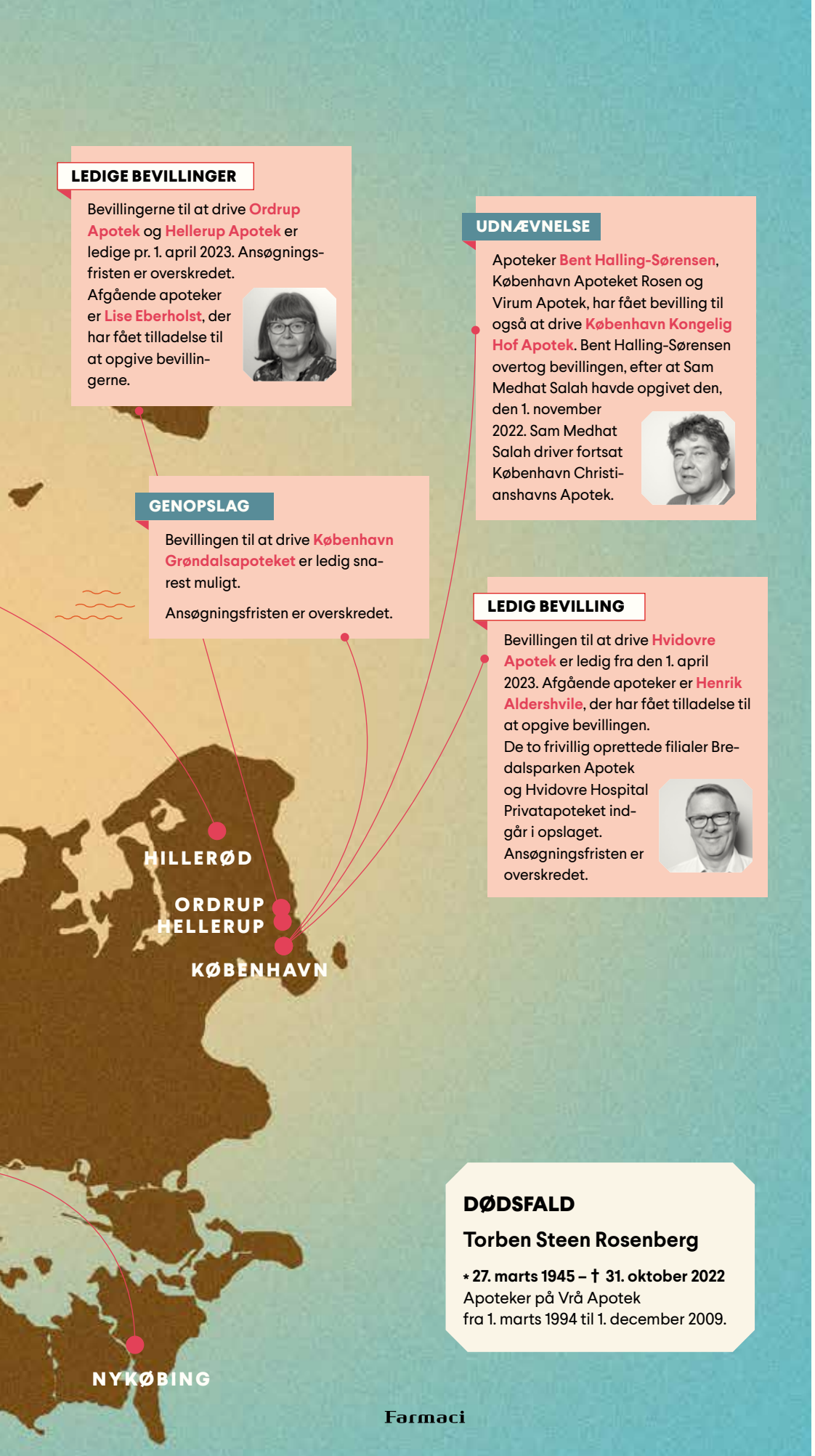

DØDSFALD

Torben Steen Rosenberg

*** 27. marts 1945 – † 31. oktober 2022**
Apoteker på Vrå Apotek
fra 1. marts 1994 til 1. december 2009.

ARCHIV FOR PHARMACI OG CHEMI
197. bind - 179. årgang - Nr. 10
18. november 2022

apotek

UDGIVER
Danmarks Apotekerforening
Bredgade 54
1260 København K
+ 45 33 76 76 00
farmaci@apotekerforeningen.dk

FORSIDE
Foto: Morten Voigt

REDAKTION
Ansv. redaktør: Lene Lund Hansen
Daglig redaktør: Trine Ganer

GRAFISK PRODUKTION
Layout: Esben Bregninge Design
Tryk: Stibo Complete

ANNONCESALG
Media-Partners
Hanne Kjærgaard
Tlf.: 2967 1436
hanne@media-partners.dk

MEDLEM AF
DANSKE MEDIER

KONTROLLERET AF
DANSKE MEDIERS OPLAGSKONTROL

KONTROLLERET OPLAG
1.131 i perioden 1. juli 2021 – 30. juni 2022

FARMACI NR. 10 - 2022 UDKOMMER
fredag den 18. november 2022

POST
PP DANMARK
Magasinpost SMP
46446

SØGER DU LINDRING?

Prøv CANNASEN® CBD produkter – for en lettere hverdag!

GIGT & LEDSMERTER

- ✓ Smertellindrende
- ✓ Reducerer smertefulde tilstande der opstår ved leddegigt og slidgigt
- ✓ Skaber en hurtig kølende effekt som reducerer de hævede led

PSORIASIS

- ✓ Lindring af kløe og rødme
- ✓ Opretholder fugt i huden
- ✓ Reducerer dannelse af nye skæl
- ✓ Virker lokalt gennem huden

CANNASEN® CBD

KLINISK DOKUMENTERET CE

Find butikker og apoteker hvor CANNASEN® CBD forhandles eller køb direkte på

CANNASEN.DK